

Čas dozorevanja

(osem kratkih zgodb)

Vse teče

“Mojzes je vzdignil roko in dvakrat udaril s palico po skali.

Priteklo je veliko vode ...” (4 Mz 20,11)

Vračam se iz mesta. Dan je globoko v drugi polovici, noč že čaka za vzhodnim obzorjem. Kolona vozil se mi zdi vsak dan počasnejša, brezizhodnost hitenja vedno močnejša in ura vse bolj neusmiljena. Čemu vsa ta migracija ljudi v eno in drugo smer?

Doma opravim le najnujnejše in z dovoljenjem si odmerim dve uri časa, ki mu še nisem pripisal prevelike obveznosti. Kakšno razkošje je hoja po jesenskem listju z mislijo, da sem še pred dobro uro nestrpno zapuščal mesto in vedel, da me enako breme pričakuje tudi jutri. Sončna ura je že pozna, zato se dvignem na rob doline ob strugo manjšega studenca, ki ga sonce obdaruje nazadnje. Senca in noč sta stisnila dolino v ostanke jutranjega ivja; na travo ob strugi potoka se že lepijo posamezne kaplje. Edino, ki še kljubuje zimi, je nenehno pretakanje vode. Teče in odnaša čas in z njim vse, kar je le-ta prinesel, tudi moji dve uri; spoznanje minevanja mi odnese mir, ki sta ga še pred kratkim nosili in njuni deli niso več celi. Sedem na rob skale, dopustim, da mi voda nežno prši po čevljih in sonce še zadnjič ponudi svetlobo.

Zemlja se obrne in z rok mi spolzi poslednja sled dneva. Da bi imel tiso Mojzesovo palico, moč njegove roke in seveda duhá, bi z njo udaril po bližnji skali dvakrat, verjetno še tretjič in voda bi se ustavila. Kako odrešilna je misel ob tem, ko mi izpod nog odteka vse

še tako trdno, da bi prav ta voda za zmeraj čakala na istem kraju, da bi šumenje zamenjala tišina in bi potihnile ure. Da bi si Sonce in Luna razdelila Zemljo, bi vrana mirovala pripeta na nebo in bi se ustavile naše misli in tudi srce. In kdor bi takrat le trenil z očesom, bi bil gotovo Bog. Kako preprosto.

Vračanje

Ob železnem drogu tik ob progi je sedel in zrl v vlak, ki je že včeraj z žvižgom zapustil zadnji del neba.

Oči se niso umaknile, le misli so polzele čez praznino v nebu, čez griče, mesta, čez ceste in polja, prek rek do oči, ki so odpirale globine, ko so žejna usta pila iz njihovih rok. Do ustnic starke, ki je umirala v molitvi živim. Do telesa, ki se je splašilo, ko mu je pravič v lase vpletel svoje prste. Do žene in solz, ki so oblile rojstvo in slovo. Do zadnje jame, kjer se je končalo trpljenje, ko je vrgel pest prsti na krsto staršev. Do otroka, ki je izgubil vse in srečal človeka, ki je prav to našel. Do beračeve dlani, ki je trepetala po hladnem kovancu in stisnila toplo dlan.

V praznino je zdrvel vlak. Žvižg je predramil spomin in zgodba starega meseca se je ponovila. Hrepenenje, čakanje, minevanje v brezdanje.

Na sosednji drog je priletela vrana in druga na tla. Še tretja, četrta in deseta. Tudi vrane so čakale. Vlak je odpeljal in ni se jim mudilo. Vse je čakalo in čakanje jih je zbliževalo. Vse bližje, do prvega vboda v gole prste, dru-

gega, tretjega med rebra, nekaj v pusto brado, vse do ustnic, ki so vztrepetale kot ob njej, ko ji je z oči odgrnil mokre lase.

Še zmeraj je zrl v praznino. A praznina je postajala globina in globina se je širila do rumenega obzorja, kjer si je zadnjič pogledal v oči. Oči so se zlile z očmi in čakanje in čas sta se ustavila.

Ob železnem drogu tik ob progi sedi vrana in zre v vlak, ki je že včeraj z žvižgom zapustil zadnji del neba.

bi zaustavil avto. Lahko bi se obrnil vstran. Z negotovim korakom skreneva s poti in se po kolovozu mimo mladega žita vrneva nazaj.

Dan je v prihodnjih dneh jemal noč, luna je že tretjič postala polna in ure sprehoda so se pomaknile proti polnoči. Po kolovozu stopava proti bližnji jablani. Rdeč cvet maka napoveduje žetev. Zemlja je postala topla, v robu so se oglasili murni, v dolini žabe. Sedeva v sivo modro senco jablane in pri-
sluhneva življenju.

Čas dozorevanja

Dan je bil gost. Preveč, da bi začutil vsak njegov dih - le sopenje od ene do naslednje ure ga je privedlo do večera. Ana je bila voljna in stopila sva v noč, ko je čez bližnjo smreko zazijal prvi krajec. Za njim se je letos prvič oglasila sova in veter je nežno pozibal obzorje. Spustila sva se z griča do reke in ceste. Sok pretekle zime se je cedil z bregov, noč je vsrkavala podobe. Po vlažnem asfaltu, ki je odseval svetlobo oddaljene svetilke, so bile posute drobne sence. Del njih na poti k nasprotni strani ceste, redke so le še brezupno migljale na mestu, večina od njih je bila negibnih. Pomlad je prebudila tudi žabe. Ene z leve, druge z desne - na poti do tja, od koder so prve prišle. Vmes je tekla cesta. Po dolini se je pripeljala luč, za njo avto. Mnoge od tistih, ki so pred tem smelo skakljale, obležijo na asfaltu. Zastanejo številna srca, za hip tudi najini. Vendar na robu so že nove. Druga za drugo so lezle nanj. Naslednji korak je korak med življenjem in smrtjo. Pet metrov trideset. Tri minute za najhitrejše, deset za počasne, večnost za večino. Z vsakim skokom so bližje drugi strani in z njim se večja verjetnost, da prav takrat pripelje avto. Nemir naju veže od enega do naslednjega. Še eden in za žarometi obstane opazovana. Pred minuto bi jo lahko prijel in ponesel čez. Lahko

Drevo

Ko je dan že dolg in se utrujen nasloni na deblo drevesa, se ti zdi, da si prislonil telo ob prestol večnega. Dokler ne zagledaš v njegovi bližini poganjka jelše in na drugi strani bukve. Par listov na drobnem stebelu čaka, da se bo krošnja razprla in se bo deblo razklalo na dvoje in bo svetloba poklicala hitrejšega. Takrat začutiš, da sediš nekje, kjer morda ne boš sedel nikoli več in je hrapava skorja verjetno od sebe že dala vse, kar je znala.

Zatem ti na ramo sede rumen list. Pride jesen, zemlja postane hladna. Previdno vstaneš in se umakneš iz sence hrasta. Veš, da se bo nekaj zgodilo, zato čakaš. Nakar ob tebi počasi vene trava in se pod nogama pričnejo ugrezati tla. Hrastu so verjetno zvenele korenine in te bo zdaj zdaj posrkala nastala praznina in boš obležal pod krošnjo jelše ali bukve. Tam boš ostal le zato, ker se ti je nekoč zdelo, da si se naslonil na trdno deblo, ki te verjetno ne bo preživelo, in si nanj položil svoje težo.

Tema je le obris luči

Med redkim drevjem, prasketanjem ognja in dimom, ki raznaša vonj po pečenem krompirju, se k zvezdam steguje noč in jih nikdar ne doseže.

Sediva pod vertikalno steno in med besedami, ki skušajo odgnati nemir pričakovanja jutrišnjega, bezava v vročo žerjavico za pečenim krompirjem. Tišina in z drobnimi lučmi prebodena tema naju zapelje med nekaj milijard svetlobnih let oddaljene zvezde. Tja, kjer bo čez prav toliko let zažarel najin plamen in ob njem vzdrgetali dve že davno preminuli senci, ki sta se iskali med podobo številnih ogledal in razdvojenostjo lastne zamisli. In prav s te zvezde bodo slišne najine besede, razkrite vse zamolčane misli in z razdaljo precejnena dejanja. Ujeta sva v večnost. Nikjer ni vogala, ki bi zakril najin obraz, nikjer tišine, ki bi utopila razdivjane misli. Oči Sodnika so najine lastne oči, ki bodo gledale s teh zvezd na danes, včeraj in tudi na jutri. Tudi na jutri - ta je še pred nama.

Z nekoliko večjo zadržanostjo izrečeva še nekaj besed, ukrotiva preostale misli in ostaneč noči prebediva vsak v svojem svetu.

Naslednje jutro, dan, večer in noč minevajo v vertikalni steni. Le misli med gibi skušajo zajeti ravnino sedanjosti in večnost pregnati za naslednji večer ob prasketanju ognja pod nebom prebodenim z zvezdami. Stalna razdvojenost - večnost.

Svoboda je v gledanju

Četrtek v Piranu izluščen iz teže prejšnjega dne, v spominu plastičnih ostankov sveč in medvedka z napisom:

I love you. Mir ulic in prazni stoli restavracij, ki čakajo poletja in težkega vonja sončnih krem. Morje, veter - gibanje, ki prinaša in odnaša čas.

Sedel sem na hladne skale in z očmi prisluhnil lebdenju galebov. Popolna usklajenost vode in vetra, ujeta med krila, se je prelivala od svetilnika do rta. Bil sem prevzet, vendar še vedno ujetnik časa. Zato sem previdno vzel aparat in za oddaljen jutri skušal shraniti kret-

nje kril, ki to sploh niso, ampak postanejo šele na fotografiji, ki ukine čas. Eleganca pa je vse bolj postajala hitrost. Kot da jim oko občudovalca ne pomeni nič, ali pa je moje oko postalo nič.

Iz torbe sem vzel košček sira in jih začel privabljal v bližino aparata. Zelo uspešno! Tudi tisti, ki so za to dopoldne že opravili svoje prelete, ob krikih in plahutanju kril niso ostali ravnodušni. Še glasnejši od prvih so se pridružili iskanju svojega koščka sreče. Aparat je prožil in večkrat prepočasi previjal film. Ni bilo več čakanja, pričakovanja in napetih prstov, ko so skušali izkoristiti edino in najboljšo priložnost, ki je največkrat zastala med mislijo in gibom. Vse je bilo tukaj - pred očmi, le da se je skrivnost lebdenja prelevila v nespretno iskanje hrane.

Pojedel sem preostali košček sira in po krajšem sprehodu spet začel občudovati galebe.

Pričakovanje

Nevihta je prešla. Vode so se ločile od voda. Luže, posamezni bliski in oddaljeno bobnenje spominjajo na njihovo bližnje srečanje. Morje ugaša. Še pred kratkim spenjena voda nalahno drgeta in prav predrzno nežno liže obalo in počasi odnaša njene dele. S prihajanjem in odhajanjem prevrača drobne kamne, ki v ritmu morja budijo noč. Nebo je stopilo do obzorja in prižigajo se prve zvezde. Veliki voz, ki v tem času bedi nad sosedovo domačijo, je tokrat zavladal nad bližnjim zalivom. V njem se prižigajo plinske svetilke in ribiči jih v čolnih drugo za drugo vodijo na odprto, kjer se kot zvezde zgoraj nežno pozibavajo po gladini teme. Sledi čakanje, ki ga odbite četrte ure bližnjega zvonika razmeče med vero v obilje in obup praznega čolna. Noč je popolna, želja raste, vera ugaša. Ugašne zadnje okno redke hiše, le morje še vedno prihaja in odhaja in prihaja.

Spet se bliska. Blisku v vedno krajšem presledku sledi grmenje. Nevihta se vrača, morje že buta ob obalo in prve kaplje razženejo skovane dvome, ki so polnili čolne. Potem prižgejo motorje in luči se pričnejo vračati nazaj v zaliv. Hitrejša prazna, počasnejša z bogatim ulovom. Neodvisno od vere, vse je le posledica potrpežljivega čakanja, let izkušenj in tokratnega daru sreče - pošteno.

Okus sence in vonj luči

Še zadnjič stegnem roko po razčlembi v skali in z gibom, ki bi ga sicer gotovo za večno pozabil, noge potegnem k telesu. Dvignem se na nekaj že znanega. Želje so bile nekoč že tam, celo razum si je v trenutkih nezvestobe telesu upal sanjati o ravnici za robom. Vse je tam.

Sedem na bodičasto travo, noge mi zabingljajo čez rob in čezenj sežem s pogledom na rdeče strehe, ki ponižno, kot bi čakale nadaljnjih ukazov, ležijo pod očmi in pod težo domačega kamenja. Druga zraven druge, vse skupaj z namenom, da mi pogled ne bi zalotil le ene. Streha se skriva v strehi; še mogočnost zvonika, ki je pred tem skušala obvladovati prostor, le klavrno stiska preveliko težo med ostale strehe. Vas, tvoje življenje je v mojih rokah. Stegnem jih v steber zraka, ki se dviga ob steni in v njih začutim moč, težo vsake hiše; večnost dreves, ki se odzivajo na sleherni namig mojih pr-

stov. Zganem kazalec leveice in eno izmed hiš postavim na konec največkrat prehojene ulice, ki se mi je zdela že preveč občudovana, in jo z njo zaprem. Mož, ki se je sprehajal po njej, se obrne in na vogalu zadnje hiše v ulici sreča žensko, ki prihaja po sosednji. Tretja ulica je odslej njuna skupna pot. Ne le vas, tudi ljudje - v mojih rokah ste. Ob enajstih mežnarju odzvonim poldne. Ženici, ki je šla k vodnjaku na sredo vasi, postavim izvir pred vrata in sosedu, ki mu je vaška lipa zastirala pot od vzhoda do njegove sobe, obrnem sobo na sever. Vsaka hiša vasi ima stekano nit do mojih rok in sleherni vaščan je vezan na moje misli. Njihove misli so le izpolnitev mojih. Vse sledi navidezno večni zamisli, ki se kot otroška igra rojeva in končuje z novo potezo. Nihče se ne vznemirja, nihče se ne zapleta v nitje - vse teče naprej po toku, ki mu kot prerok ukazujem smer. Oči so mi odveč, naveličane segajo po že vsem znanem. Vse vidim, še preden zaživi in prestavim, še preden bi se komu zazdelo, da je po njegovi volji. Vem, kaj se bo zgodilo v naslednji minuti, kaj čez pet, le da se mi o tem več ne dá premišljevati. Cela vas je marioneta mojih rok in genov, vložnih ob rojstvu, ki so sad nekih drugih in ti njihovih predhodnih.

Spustim niti, razženem misli in čez steno vržem petdeset metrov vrvi, po kateri se v naslednjem trenutku kot marioneta lastnega življenja spustim na tla. Razprem oči in strah me mine.